

ȘI EU AM FOST LA ZSÁMBÉK

Am lăsat să treacă o lună, timpul necesar și pentru o durere, și pentru o bucurie ca să devină amintire și să se decanteze așa cum trebuie pentru a-și afla valoarea. Totul a început acum trei ani, atunci când Beatrice Bleonț mi-a spus: „Haideți cu noi la Zsámbék”. Nu am putut și n-a fost să fie! Am aflat pe urmă că au avut un mare succes cu **Romeo și Julieta** și apoi cu **Maestrul și Margareta**. A urmat un spectacol greu, o operă modernă, **Troienele**, spectacol de tragedie antică și, anul acesta, întorcându-mă din diverse peregrinări, am primit același telefon: „Haideți, nu veniți cu noi la Zsámbék?” Și a fost să fie! Două piese, un spectacol! Doi autori clasici ruși – Cehov și Leonid Andreev. O trupă foarte tânără. Fete frumoase și băieți înalți și talentați. Și Claudiu Bleonț, Constantin Dinulescu. Trupa mai fusese acolo...

© **Derzsi János (Maestrul) în Maestrul și Margareta după Bulgakov la Zsámbék (regia: Beatrice Bleonț)**

Am călătorit cu autobuzul Teatrului Național și am ajuns la Zsámbék, lângă Budapesta, după 30 de ore. Satul era incredibil. Colorat și plin de noblete. Am făcut cunoștință cu trupa de actori unguri, care ne așteptau de două zile. Erau actori foarte tineri, dar și mari vedete. Și au început repetițiile. Eram într-un fel de cantonament. Studii, exerciții, gimnastică, un program care m-a făcut să mă simt studentă în anul I. Eram toată ziua împreună. După două zile, am început să întineresc și să mă schimb. În bine. Furam tinerețe, furam energie, furam prospețime, furam entuziasm. Ar trebui să scriu cât de grele au fost repetițiile, căci toată ziua erau plus 35°, iar de la 6 seara și până la 5 dimineața era ger. Repetam douăsprezece ore pe zi, uneori și mi mult. Dar nu pot spune că a fost foarte greu, dimpotrivă, totul a fost ușor, captușit de o bucurie infinită. Adormeam pe iarbă. Toți învățam din zbor. Era ca un vis frumos, pentru că sărbătoarea se cuibărise-n noi. Era de ajuns să mergem la repetiție, să traversăm Zsámbékul, ca să devenim nebuni și fericiți. La repetiția de noapte, eram obosiți morți și totuși așteptam să se întâmple „ceva” deosebit, să apună soarele la miezul nopții, să vorbească o floare... Regăsisem ceva pierdut. Poate că tonul acestui articol e prea entuziast, dar, deși a trecut o lună, eu mă hrănesc încă din acea bucurie. Nu s-a lucrat o piesă într-o lună, ci trei piese. S-a refăcut **Maestrul și Margareta** și s-au pus în scenă **Nunta** de Cehov și **Răpirea sabinelor** de L. Andreev. În Bulgakov nu jucam, dar nu m-am putut dezlipi de la nici o repetiție, fie ea de noapte ori de zi. Am văzut, fascinată, toate reprezentațiile. M-a uimit în primul rând dramatizarea acestui roman atât de complicat, cu personaje nenumărate.

Apoi, trupa de actori, o trupă în combinația căreia, la cererea regizoarei, au intrat șapte actori români care au învățat în maghiară rolurile – grupul lui Woland. Actorii unguri erau mari vedete adunate din diverse teatre. Derzsi János era ca un computer în care informațiile date de regizor se introduc și se transformă în cea mai bună posibilitate de joc. M-a uimit respectul pe care acești mari actori îl arătau față de tânăra regizoare.

Am fost într-un turneu la Gyula, unde s-au dat două reprezentații, într-o veche cetate. Public mult și interesat de aceste spectacole, care se vor juca și la anul, și peste doi ani.

© Scenă din Maestrul... lui Beatrice Bleonț la Zsámbék

În foarte scurtul timp rămas, am început să lucrăm la cele două piese rusești. Am trăit ceva unic. Experiența noastră a fost Teatrul ca Destin. Cele două piese Cehov-Andreev, sub haina lor de farsă comică, dobândeau aer tragic, în decorul medieval al templului de la Zsámbék. Trec anii, dar personajele lui Cehov și Andreev nu se sperie de măreție, își duc existența derizorie fără să privească în sus. De aceea, râsul are un iz amar. La Cehov, cu cât râzi mai zgomotos, cu atât mai tare apeși pe o pedală ca să nu plângi. Beatrice Bleonț și-a desenat personajele în tușe comico-patetice, pentru a sublinia contrastul dintre ceea ce sunt oamenii și **ceea ce vor ei să pară**. Cei doi dramaturgi ruși au fost topiți într-un singur spectacol. Epoci diferite ce pătrundeau una în alta, personaje care călătoreau dintr-un timp în altul. Pentru noi, actorii, era stimulant și fascinant. Și mai aveam și alți prieteni: muzica, dansul, jocul și bucuria de a exista. Astea sunt ingredientele cu care lucrează Beatrice Bleonț.

Nu știu cât de importantă și cât de respectată e Beatrice Bleonț în România, dar acolo e „cineva”. Am văzut mari actori și directori de teatre renumite din Budapesta și din provincie, dorind să lucreze cu ea. Glumeam la conferințele de presă din Budapesta, spunând că noi suntem consulatul român de la Zsámbék. Pentru că spectacolele noastre, în regia lui Beatrice Bleonț, mi s-au părut a fi un gest patriotic. Noi, un pumn de artiști români, am preluat festivalul de

la Zsámbék, am învățat texte grele în limba maghiară și am început să ne întrecem, în interiorul spectacolului, cu gazdele. Și de multe ori am fost mai buni.

Nu știu ce cuvinte să folosesc pentru a zugrăvi mai bine miracolul de la Zsámbék, pe care l-am trăit atât de intens. Dar sigur o să găsesc când voi vorbi despre Beatrice Bleonț și despre felul în care muncește ea, despre cum își face spectacolele. Este un manager desăvârșit. Se ocupă de tot. De transport, de casting, de bani, de cazare, de program, de repetiții, de mediatizare. Spectacolele făcute de ea acolo s-au țesut pe nevăzute, pe nesimțite, ca o pânză eterică. Publicul venea în fiecare seară, de la 26 de kilometri. A fost un fel de dezintoxicare cu mijloace artistice. Eram în căutare de noblețe, tinerețe, sobrietate, discreție, nuanță. B.B. e un regizor sever, dur uneori, învelit într-o carcasă de oțel sub care găsești o ființă hipersensibilă și având vocația prieteniei. Să nu credeți că tabăra de creație de la Zsámbék a fost o vacanță, cu mult soare și cu mâncare bună. Nu, a fost o perioadă de frământări artistice fără început și fără sfârșit și o încercare de a fi adevărați creatori. Iar regizorul Beatrice Bleonț se va impune, cred, și aici, așa cum s-a impus în Ungaria, acolo unde actorii și directorii de teatru sunt subjuogați de personalitatea ei.

RODICA MANDACHE